

Жук Остап

аспірант кафедри фінансів ім. С.І. Юрія,
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОДАТКОВИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

На сьогоднішній день як ніколи актуальною постає проблематика забезпечення належного рівня поінформованості платників податків з приводу належних їм прав та обов'язків. Саме податкові консультації є одним з інформаційних та гарантійних інструментів, за допомогою якого створюються умови для послідовної реалізації платником податків належних йому прав та обов'язків.

Окремі аспекти функціонування інституту податкових консультацій досліджували такі вчені як: В. Андрущенко, З. Варналій, О. Десятнюк, Ю. Іванов, А. Крисоватий, М. Крупка, І. Лютий, П. Мельник, В. Опарін, А. Соколовська, Л. Тарангул, Ф. Ткачик, В. Федосов, К. Швабій, С. Юрій.

На сьогоднішній день як ніколи актуальною постає проблематика забезпечення належного рівня поінформованості платників податків з приводу належних їм прав та обов'язків. Що стосується гарантійних механізмів у податковому праві, то вони також підлягають послідовному та системному визначенню. Загальноприйнятим є підхід, у відповідності з яким інформаційні відносини та гарантійні механізми, які мають місце у сфері оподаткування, в основному прийнято розглядати крізь призму забезпечення публічних інтересів. Такого роду фіскальний ухил дослідження відповідної проблематики не позбавлений сенсу, однак не слід забувати про інформаційні відносини та гарантійні механізми у податково-правовому регулюванні, які мають своїм спрямуванням забезпечити реалізацію інтересів платників податків. Саме податкові консультації є одним з інформаційних та гарантійних інструментів, за допомогою якого створюються умови для послідовної реалізації платником податків належних йому прав та обов'язків.

Інформаційна та гарантійна складова податкових консультацій дозволяє говорити про специфічне функціональне спрямування інституту податкового консультування [1].

Функції податкових консультацій:

- а) інформаційна;
- б) гарантійна.

Кожна з зазначених функцій має самостійне призначення та спрямована на реалізацію власних цілей.

Інформаційна функція податкових консультацій полягає у забезпеченні поінформованості платників податків з приводу належних їм прав та обов'язків. Як правило податкові консультації приймаються з приводу комплексних питань нормативного регулювання, у випадку неоднозначного розуміння приписів чинного законодавства. Однак ніщо не обмежує платника податків звернутися із запитом про надання індивідуальної податкової консультації навіть у випадку об'єктивної відсутності будь-яких складнощів щодо змістовного розуміння нормативних приписів податкового законодавства. Саме практична необхідність отримання податкової консультації виступає в якості фактичної підстави надання індивідуальної податкової консультації [2].

Податкові консультації є одним з основних інструментів формалізації позиції контролюючого органу/Міністерства фінансів України з питань податкового правозастосування. У цьому і проявляється формалізаційний аспект інформаційної функції податкового консультування.

Податкові консультації є не тільки інструментом інформування платника податків, але й специфічним гарантійним механізмом, призначення якого полягає у забезпеченні інтересів платника податків.

Гарантійна функція податкових консультацій на сьогоднішній день перебуває у стані відносної «стагнації». Даний підхід зумовлений тим, що гарантійна функція має усічений характер, адже не забезпечує у повній мірі довіру до правотлумачних позицій контролюючого органу, як гаранту майнових інтересів правозобов'язаного учасника податкових відносин та не здатна цілковито убезпечити платника податків від донарахування податкових зобов'язань у майбутньому. Більше того, гарантійна функція, у її сьогоднішньому формулюванні, не забезпечує звільнення платника податків від адміністративної або кримінальної відповідальності, обмежившись гарантіями в аспекті фінансової відповідальності. Такого роду непослідовність нормотворця тільки сприяє зменшенню довіри платників податків до публічно-владних інституцій. У своїй перспективі такі підходи можуть призвести до суттєвої деформації відносин між правозобов'язаним та владним суб'єктом податкових відносин [3].

Податкова консультація є допомогою платнику податків, а тому повинна закріплювати конкретні рекомендації з приводу алгоритмів поведінки платника податків в окресленій останнім ситуації.

Таким чином потрібно підсумувати, що змістовно податкова консультація повинна формуватися на основі аналітично опрацьованих вимог відповідного законодавства, із закріпленням конкретних рекомендацій, адресованих платнику податків, та однозначних в аспекті їх розуміння висновків. Саме рекомендації та

висновки є найбільш інформативними для платника податків. Фактично лише в одержанні таких рекомендацій та висновків і зацікавлений платник податків при направленні запиту про надання індивідуальної податкової консультації.

Література

1. Брояков С. В. Інформаційна та гарантійна функції податкових консультацій. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2019. № 4. С. 16-24. URL: http://jes.nuoua.od.ua/archive/4_2019/4.pdf.

2. Порядок надання узагальнюючих податкових консультацій: затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 27.09.2017 № 811. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1266-17#Text>

3. Теремецький В. І. Проблема вдосконалення консультативно-роз'яснювальної роботи територіальними органами державної фіскальної служби України. *Вісник Академії адвокатури України*. 2015. Т. 12, № 3. С. 39-47.